

LIIKENNEOPETTAJAN EETTISET OHJEET

Autokoululiitto on laatinut nämä eettiset ohjeet ohjenuoraksi jäsenyrityksissään toimiville liikenneopettajille. Autokoulut muodostavat lukumääräisesti laajan nuoriso- ja aikuiskoulutusjärjestelmän. Jokaisen liikenneopettajan tulee tuntea oma roolinsa ja vastuunsa tämän järjestelmän tärkeänä osana.

Kuljettajakoulutus on laajin ja kattavin liikennekasvatusmuoto Suomessa. Autokoulutyö tulee nähdä yhtenä keskeisenä osatekijänä, kun nuori kehittyy toisten ihmisten vastuulliseen huomioimiseen ja tasavertaiseen vuorovaikutukseen liikenteessä ja sen ulkopuolellakin.

Liikenneopettaja, työtoverit ja yhteistyökumppanit

Liikenneopettajan päätehtävä on liikenneturvallisuuden edistäminen. Liikenneopettajan ydinosaamisalueisiin kuuluu turvallisen ja oppimista edistävän oppimisympäristön luominen, jotta kukin oppija saavuttaisi kuljettajaopetuksen tavoitteet ja päämäärät mahdollisimman onnistuneesti ja yksilöllisesti.

Liikenneopettaja vastaa henkilökohtaisesti tekemästään opetustyöstä. Ammatissa toimivan liikenneopettajan velvollisuutena on kehittää jatkuvasti omaa osaamistaan ja ammattitaitoaan sen eri osa-alueilla. Paitsi työnantajalla henkilöstönsä osaamisesta niin myös jokaisella liikenneopettajalla on vastuu omasta ammattitaidostaan ja sen vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen.

Samassa autokoulussa työskentelevät liikenneopettajat vastaavat yhdessä siitä, että opetuksen laatu on mahdollisimman hyvä ja että sitä parannetaan jatkuvasti. Liikenneopettajat kunnioittavat oman ja muiden ammattiryhmien edustajien asiantuntemusta. He pyrkivät hyvään ja rakentavaan yhteistyöhön koko autokoulun henkilökunnan ja muiden kuljettajaopetukseen osallistuvien kanssa. He ovat avuliaita työtovereitaan kohtaan sekä jakavat tietoaan ja kokemuksiaan yhteisen toiminnan edistämiseksi.

Liikenneopettajan oman liikennekäyttäytymisen tulee olla esimerkillistä työssä ja vapaa-ajalla. Liikenneopettaja edustaa työtehtävissään työnantajaansa ja vapaa-ajallakin liikkeessään hänet mielletään liikennekasvattajaksi. Liikenneopettajan tulee herättää luottamusta asiakkaissa, työtovereissa sekä yhteistyökumppaneissa. Liikenneopettaja on terveellä tavalla ylpeä ammatistaan sekä roolistaan yleisen liikenneturvallisuuden edistäjänä.

Liikenneopettaja ja työnantaja

Liikenneopettaja tuntee vastuunsa työnantajaansa kohtaan ja kantaa vastuuta oman työnsä laadusta. Hän huolehtii yrityksen kalustosta huolellisesti ja informoi mahdollisista puutteista

työnantajaa viipymättä. Hän pitää huolellista työaikakirjanpitoa yhteisesti sovittujen menettelytapojen mukaisesti sekä huolehtii muutenkin kaiken tekemänsä dokumentaation, kuten asiakkaiden opetustietojen, oikeellisuudesta. Liikenneopettaja säilyttää omana tietonaan työnantajansa yritystoiminnasta saamansa luottamukselliset tiedot. ([Työsopimuslaki 55/2001, 3.luku](#))

Liikenneopettaja ja yhteiskunta

Liikenneopettaja tuntee yhteiskunnallisen vastuunsa yksityishenkilönä ja ammattinsa puolesta. Hänellä on rakentava suhtautuminen eri tienkäyttäjärühmiin sekä muihin liikenteen ammattilaisiin kuten poliisiin. Hän suhtautuu kielteisesti päihteiden käyttöön liikenteessä sekä muihin liikenteen negatiivisiin ilmiöihin. Hän huolehtii omista velvoitteistaan esimerkillisesti ja edistää omalta osaltaan positiivisella tavalla liikenteen vuorovaikutusta ja liikennejärjestelmämme toimivuutta. Ottaessaan julkisesti kantaa liikennettä tai autokoulualaa koskeviin kysymyksiin, hän kunnioittaa työnantajansa mielipidettä ja huolehtii oman ammattikuntansa maineesta kaikissa yhteyksissä.

Liikenneopettaja ja asiakas

Liikenneopettajan ja asiakkaan välinen opetussuhde perustuu avoimeen vuorovaikutukseen ja keskinäiseen luottamukseen. Liikenneopettaja kohtelee asiakkaitaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Hän huolehtii, että asiakkaiden kulttuureja ja maailmankatsomusta kunnioitetaan tasapuolisesti eikä ketään syrjitä. Liikenneopettaja pitää yleensä salassa asiakkaalta saamansa luottamukselliset tiedot ja harkitsee, milloin keskustelee niistä esimiehensä kanssa. Opettaja ei missään tilanteessa väheksy tai aliarvioi asiakasta ihmisenä. Huumori saattaa joissain tilanteissa edistää oppimista, mutta opettaja harkitsee millainen huumori on sopivaa asiakas huomioon ottaen.

Liikenneopettaja kohtaa asiakkaansa arvokkaana ihmisenä ja luo oppimiskulttuurin, jossa otetaan huomioon yksilön arvot, vakaumus ja tavat sekä kunnioitetaan asiakkaan yksilöllisyyttä ja koskemattomuutta. Ajo-opetuksen erityispiirteisiin kuuluu kahdenkeskinen tilanne ajoneuvossa, jossa liikenneopettaja on erityisosaaja ja asiakas on useimmiten nuori. Opettajalla on tilanteessa erityinen vastuu. Asiakkaalla on oltava fyysinen koskemattomuus. Liikenneopettajan ei tule tehdä opetustilanteeseen kuulumattomia henkilökohtaisia aloitteita asiakasta kohtaan eikä hänellä ole missään opetustilanteessa tarvetta koskettaa asiakasta fyysisesti. Mikäli asiakas tekee henkilökohtaisia aloitteita opettajaa kohtaan, opettajan tulee auktoriteettina kantaa vastuu tilanteesta ja torjua henkilökohtainen suhde asiakassuhteen aikana. Liikenneopettajan työssä on noudatettava lakia lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä ([Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504](#))

Liikenneopettajien tulee noudattaa opetusalan eettisen neuvottelukunnan ohjeita. Neuvottelukunta julkaisi vuonna 2015 kannanoton, jossa käsitellään sopivaa fyysistä vuorovaikutusta kouluympäristössä (liite 1).

Liite 1: Opetusalan eettisen neuvottelukunnan kannanotto 2.9.2015

Millainen fyysinen vuorovaikutus ja kosketus on sopivaa kouluympäristössä?

Fyysinen vuorovaikutus kättelyistä halauksiin kuuluu ihmisten väliseen kanssakäymiseen. Kouluympäristön ei pidä olla steriili ja muodollinen saareke, jossa fyysistä koskettamista ei sallittaisi. Monessa tilanteessa fyysinen läheisyys ilmentää välittämistä, välittää myönteisyyttä ja luo turvallisuudentunnetta. Positiivista ilmapiiriä luodaan kuitenkin ennen kaikkea ystävällisin sanoin ja katsein.

Kysymys fyysisen vuorovaikutuksen sopivista rajoista voi olla vaikea. Siinä, millainen fyysinen läheisyys koetaan luontevaksi, on isoja eroja niin kulttuurien kuin yksilöidenkin välillä.

Vuorovaikutuksen sopivuuden arvioinnissa oppilaan oma kokemus on tärkein. Opettajan pitää olla sensitiivinen sen suhteen, kokeeko oppilas opettajan kosketuksen – kuten taputuksen olkapäälle – mieluisana vai epämiellyttävänä. Koska fyysinen kosketus voi olla joistakin oppilaista ja opiskelijoista kiusallinen, koulu voi sopia, että esimerkiksi todistustenjaon yhteydessä opettaja ei halua oppilaita.

Opettajan on oltava tasapuolinen. Ei saa syntyä vaikutelmaa, että jotkut oppilaat ovat opettajan erityisessä suosiossa.

Olennaista on, että fyysinen kosketus ei seksualisoidu. Oppilailla ja opiskelijoilla pitää myös olla kanava viedä asiaa turvallisesti eteenpäin, jos he kokevat opettajan toimivan epäammatillisesti.

Kulttuurierot on otettava huomioon. Opettajan on hyvä olla selvillä esimerkiksi siitä, että muslimikulttuurissa naiset ja miehet eivät mielellään kätele toisiaan.

Toisinaan fyysinen kosketus on välttämätöntä. Opettaja voi joutua tilanteeseen, jossa häiritsevää oppilas on fyysisiä keinoja käyttäen poistettava luokasta vastoin hänen tahtoaan. Fyysistä puuttumista tarvitaan silloinkin, kun pitää erottaa tappelevat oppilaat toisistaan. Tällöinkin pitää muistaa, että opettajan on toimittava koulua koskevien lakien ja opettajan eettisten periaatteiden mukaan.

Oma kysymyksensä ovat oppilaiden väliset fyysiset kontaktit. Varsinkin peruskouluikäisten kaverikulttuurissa ilmenee ajoittain fyysistä nahistelua. Niin kauan kuin se on harmittoman leikkimielistä eikä siinä ole kiusaamisen piirteitä, sen voidaan katsoa kuuluvan nuorten elämään myös koulun välitunneilla.

Oppilaiden väliset seurustelusuhteet ovat välillä herättäneet keskustelua. Millaiset fyysiset kiintymyksenosoitukset katsotaan sopiviksi koulu yhteisöön? Yleispätevä rajanveto on vaikeaa; myös tässä kysytään opettajan tilannetajua. Moni voi kokea intensiivisen suutelemisen koulun alueella vaivaannuttavaksi, mutta rakkauden fyysisiä osoituksia ei ole syytä kokonaan kieltää vaan koulussa tulee yhteisesti keskustella ja sopia muut huomioon ottavasta käyttäytymisestä. Tässäkin koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa ja sen tapakulttuuria. (Lähde: <http://www.oaj.fi/cs/oaj/neuvottelukunnan%20julkaisut>)